

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3243/2020. (VII. 1.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.I.10.203/2018/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Váczi Péter ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Kúria Mfv.I.10.203/2018/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének és XXVIII. cikk (2) bekezdésének a sérelme miatt.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó ügyben az eljáró bíróságok által megállapított tényállás szerint az indítványozó 2008 szeptemberétől állt munkáltatója alkalmazásában kormánytisztviselői jogviszonyban, végrehajtási referens munkakörben. Az indítványozó 2016 márciusában írásban értesítette munkáltatóját arról, hogy őt a nyomozó hatóság hivatali vesztegetés elfogadása büntett elkövetésének megalapozott gyanúja miatt gyanúsítottként kihallgatta. A nyomozó hatóság a munkáltató megkeresésére 2016 szeptemberében ezt az információt átiratában megerősítette. Az indítványozó munkáltatója ezt követően az indítványozó kormányzati szolgálati jogviszonyát az intézkedés alapjául szolgáló jogszabályi rendelkezések megjelölésével 2016 szeptemberében felmentéssel, azonnali hatállyal megszüntette. Az intézkedés indokolása szerint az indítványozó foglalkoztatását kizáró ok jutott a munkáltató tudomására, mivel a vonatkozó jogszabályok szerint nem létesíthető kormányzati szolgálati jogviszony azzal a személlyel, aki a felsorolt bűncselekmények valamelyike miatt büntetőeljárás hatálya alatt áll, és a kormánytisztviselőnek a kormányzati szolgálati jogviszony teljes időtartama alatt meg kell felelnie a törvényben meghatározott alkalmazási feltételeknek.
- [3] Az indítványozó keresetében annak a megállapítását kérte, hogy a munkáltató azonnali hatályú felmentése jogellenes. Az elsőfokú bíróság az indítványozó keresetét elutasította, és megállapította, hogy az indítványozóval szemben büntetőeljárás olyan bűncselekmény miatt indult, amely a vonatkozó törvényben nevesítve van, ezért az indítványozó nem felelt meg a törvényben meghatározott alkalmazási feltételeknek. Az indítványozó foglalkoztatási jogviszonyára irányadó jogszabályi rendelkezést a munkáltató jogszerűen alkalmazta, a kormányzati szolgálati jogviszonyt felmentéssel meg kell szüntetni, ha foglalkoztatást kizáró ok jut a munkáltató tudomására. Az indítványozó egyenlő bánásmód követelményének sérelmére való hivatkozással összefüggésben a bíróság megállapította, hogy az indítványozó által megjelölt, ún. „beöltözött” személyek nincsenek összehasonlítható helyzetben az indítványozóval, mivel a kormánytisztviselőkre más törvény előírásait kell alkalmazni, mint a pénzügyőrökre, és az utóbbiakra vonatkozó szabályok között nem szerepel az az ok, amelyre tekintettel jelen esetben az indítványozó jogviszonyát megszüntették. A bíróság ítéletének indokolásában kiemelte, hogy kizárólag azt értékelhette, hogy a munkáltató által megjelölt ok valós volt-e és az általa megjelölt jogszabályhelyet helyesen alkalmazta-e. Nyomatékosította a bírói fórum, hogy az indítványozóval összehasonlítható helyzetben a hasonló bűncselekmény miatt indult büntetőeljárás hatálya alatt álló kormánytisztviselők vannak, és jogviszonyukat a munkáltató az indítványozó által sem vitatottan ugyanolyan módon szüntette meg, mint az indítványozóét. A bíróság összegzőképpen megerősítette, hogy a munkáltató az egyenlő bánásmód követelményét nem sértette meg azzal, hogy a különböző jogviszonyban álló munkavállalóira a rájuk vonatkozó, különböző rendelkezéseket tartalmazó jogszabályokat alkalmazta.
- [4] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta, mivel a bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a tényállásból helytálló következtetést vont le, indokolási kötelezettségének eleget tett, ezért az elsőfokú ítélet a jogszabályoknak megfelelt. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében foglaltakat a Kúria nem találta megalapozottnak, és a jogerős ítéletet a hatályában fenntartotta.

Ítéletében rámutatott arra, hogy az indítványozó jogviszonyára vonatkozó törvényi rendelkezés egyértelműen kimondta, hogy nem létesíthető kormányzati szolgálati jogviszony azzal, aki meghatározott bűncselekmények miatt büntetőeljárás hatálya alatt áll, ezen alkalmazási feltétel alól pedig felmentés sem adható, a kormánytisztviselőnek a kormányzati szolgálati jogviszony teljes időtartama alatt meg kell felelnie a törvényben meghatározott alkalmazási feltételeknek. A vonatkozó törvény egy másik rendelkezése szerint pedig a jogviszonyt felmentéssel meg kell szüntetni, ha a foglalkoztatást kizáró ok jut a munkáltató tudomására. A Kúria álláspontja szerint az indítványozó jogviszonyát a munkáltató azonnali hatállyal az irányadó jogszabályoknak megfelelően szüntette meg. A Kúria értékelése szerint az eljáró bíróságok helytállóan fejtették ki azt is, hogy az indítványozó által megjelölt személyek nem képeznek vele összehasonlítható csoportot, mivel az ő jogviszonyára más törvény más szabályait kell alkalmazni, mint a munkáltatónál alkalmazott vámosokra és pénzügyőrökre. A rájuk vonatkozó törvényben pedig nem szerepel az a felmentési ok, amely miatt az indítványozó jogviszonyát a munkáltatónak meg kellett szüntetnie. A Kúria e tekintetben ítéletében idéz az Alkotmánybíróság egy, a hátrányos megkülönböztetés tilalmával foglalkozó döntéséből, amelyre hivatkozással megállapítja, hogy a „[f]enti okfejtésből következően a Kúria részéről alkotmányos aggály sem merült fel”.

- [5] Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Kérelme indokolásában egyrészt az indítványozó azt sérelmezi, hogy az ügyében eljáró bíróságok jogszerűnek ítélték meg azt, hogy a munkáltató őt jogviszonyából azonnali hatállyal felmentette arra való hivatkozással, hogy vele szemben hivatali vesztegetés elfogadása miatt büntetőeljárás indult, ahelyett, hogy fegyelmi eljárást folytatott volna le, vagy jogviszonyát felfüggesztette volna, és mindez a Kúria álláspontja szerint nem volt jogszabálysértő. Az indítványozó nézete szerint a bírói döntések azért sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésében foglalt ártatlanság véelmét, mert „[a] bíróságok és a Kúria által alkalmazott jogszabály és ezáltal a meghozott ítéletek ugyanis az Alaptörvénybe ütköző módon megelőlegezik azt, hogy az indítványozó a bűncselekmény elkövetésében bűnös, és mintegy előre szankcionálják azt hivatalvesztéssel, holott az indítványozóval szemben még csak nyomozás folyt, nem volt szó megalapozott vádról, vagy jogerős bűnösséget megállapító ítéletről”. Másrészt az indítványozó véleménye szerint jogviszonyának megszüntetése sérti az egyenlő bánásmód követelményét is, mivel a munkáltatónál a vele azonos munkakört betöltő, és ezáltal azonos munkát végző „egyenruhás” munkavállalók jogviszonyát hasonló tényállás mellett csupán felfüggesztik. Nézete szerint a Kúriának az a megállapítása, miszerint esetében nem történt hátrányos megkülönböztetés, téves, mivel ugyanazon munkáltatónál jogviszonyban állókról van szó, akik végrehajtási tevékenységet látnak el, ennél fogva azonos elbírálás alá kell, hogy essenek. Megítélése szerint a „Kúria ítélete jogszabálysértő, a tényállásból helytelen, okszerűtlen és logikátlan következtetéseket vont le, megsértve az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében deklarált egyenlő bánásmód követelményét”.
- [6] 3. Az Alkotmánybíróságnak döntenie kellett az alkotmányjogi panasz befogadásáról.
- [7] 3.1. A panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó érintett, felperesként vett részt a bírósági eljárásban és a sérelmezett bírói döntést egyértelműen megjelölte [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont], indítványa továbbá kifejezett kérelmet tartalmaz az ítélet megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont]. Az indítványozó alkotmányjogi panasa megjelöli azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az Alkotmánybíróság rendelkezésére álló iratokból megállapítható, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be a bírósághoz. Az indítványozó panaszában az Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pontjában meghatározottak szerint az Alaptörvény szerinte megsértett rendelkezéseit egyértelműen megjelölte. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így beadványa az Abtv. 27. §-ában ezzel összefüggésben megfogalmazott feltételnek is eleget tesz.
- [8] 3.2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdés szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételek meglétét. A (3) bekezdés úgy szól, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [9] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.

- [10] 3.3. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság Abtv. 29. §-a szerinti feltételek egyikének sem felel meg; az Alaptörvénynek a panaszban felhívott szabályaival összefüggően az indítvány olyan alkotmányjogi kérdést, amely a panasz befogadhatóságát eredményezhetné, nem vet fel az alábbiak szerint.
- [11] 4. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt rámutat, hogy az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető általános felülbírálati fórumnak, és valójában e hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogainak védelmén keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja [Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdés]. Az Alkotmánybíróság jogköre az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja és az Abtv. 27. §-a értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben állást foglaljon {3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]}.
- [12] Hangsúlyozza az Alkotmánybíróság, hogy önmagában a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak, egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [13] A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [14] Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan állapította-e meg az alkalmazandó jogot, helytállóan értékelte-e a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a megállapított tényállásból levont következtetés megalapozott-e. Ahogyan azt sem vizsgálja az Alkotmánybíróság, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika elfogadott szabályaihoz {3207/2015. (X. 27.) AB végzés, Indokolás [12]; 3067/2016. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [18]; 3117/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [16]; 3123/2019. (V. 29.) AB végzés, Indokolás [22]; 3188/2019. (VII. 10.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [15] Az alkotmányjogi panaszban foglaltak vizsgálata alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a beadvány az abban kifejtett – az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében és XXVIII. cikk (2) bekezdésében biztosított alapjogok sérelmére vonatkozó – érvek alapján valójában a bírósági eljárás törvényességi felülvizsgálatára irányul, a bíróságok döntéseiben foglalt tartalmát sérelmezi, ennek keretében kizárólag a bíróságok jogalkalmazó tevékenységére, bizonyíték-értékelésére, azaz a bizonyítékokból levont következtetéseire, jogszabály-értelmezésére vonatkozó cáfolatot és kritikát fogalmaz meg. Az Alkotmánybíróság feladata ugyanakkor nem a tény-, illetőleg jogkérdések felülvizsgálata, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számon kérje a bíróságoktól. Mindezek vizsgálata alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az eljáró bíróságok kimerítően reagáltak az indítványozó által előadott jogi érvekre és értelmezték az alkalmazandó jogforrásokat. Az eljáró bíróságok részletesen bemutatták, milyen tényállás, bizonyítékok és indokok alapján látták úgy, hogy az indítványozó által sérelmezett munkáltatói intézkedés az indítványozóra és a jogviszonyára vonatkozó jogszabályhelyek helytálló alkalmazása alapján megalapozott és jogszerű volt. Mindhárom bíróság arra a – részletes indokolással alátámasztott – következtetésre jutott, hogy az általuk megállapított tényállás mellett az ügyben alkalmazandó jogi normából kényszerítően – a munkáltatói mérlegelést kizáró módon – következett az indítványozó jogviszonyának azonnali hatállyal történő megszüntetése, jóllehet az indítványozó bűnösségét jogerős bírósági ítélet még nem állapította meg. A bíróságok behatóan vizsgálták az indítványozó által sérelmezett munkáltatói döntés és az egyenlő bánásmódhoz való jog kapcsolatát, és egybehangzó indokok alapján jutottak arra a következtetésre, hogy az intézkedés nem ütközik a hátrányos megkülönböztetés tilalmába, amely álláspontjukat részletes érvekkel alá is támasztották.
- [16] Az Alkotmánybíróság ezen túlmenően az indítványozónak azon állításával kapcsolatosan – miszerint az ügyben hozott bírói döntések az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésében foglalt ártatlanság védelmének sérelmét a bíróságok által alkalmazott jogszabály is okozza – megjegyzi, hogy az Abtv. 27. §-a alapján kezdeményezett és lefolytatott eljárásokban az Alkotmánybíróság vizsgálata jogi norma Alaptörvénynek való megfelelőségére nem terjedhet ki.

- [17] A fentiek alapján a bírói döntésekkel kapcsolatosan az indítvány nem mutat rá olyan alkotmányjogilag értékelhető körülményre, ami a hivatkozott alapvető jogok bírói döntések által történt sérelmét valószínűsítene. Annak ténye, hogy az indítványozóra nézve a bírósági eljárások lefolytatását követően kedvezőtlen eredmény született, önmagában nem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet.
- [18] 5. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva –, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. június 9.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/904/2019.

